

Çevre

Yazar Çevre Çevre

Gönderim Tarihi: 20-Nis-2021 11:41PM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1565001252

Dosya adı: Turnitin.docx (51.66K)

Kelime sayısı: 2872

Karakter sayısı: 19850

**SOSYAL HİZMET ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE SORUNLARINA YÖNELİK
FARKINDALIKLARI VE ÇEVRESEL TUTUMLARININ SOSYAL SORUMLULUK
DÜZEYLERİNE ETKİSİ: KONYA ÖRNEĞİ**

**THE EFFECT OF AWARENESS REGARDING ENVIRONMENT PROBLEMS AND
ENVIRONMENTAL ATTITUDE OF SOCIAL WORK STUDENTS ON SOCIAL
RESPONSIBILITY LEVELS: KONYA SAMPLE**

GİRİŞ

Sosyal hizmet disiplini ve mesleğinde yeni bir uygulama alanı olan çevre odaklı sosyal hizmet bağlamında ve sosyal hizmet öğrencileri örneğinde gerçekleştirilen bu araştırma, tüm dünya gibi Türkiye’de de giderek çeşitlenerek artan çevre sorunlarına yönelik sosyal hizmet mesleğinin uygulamalarına duyulan ihtiyacın anlaşılmasıyla birlikte sosyal hizmet öğrencilerinin sosyal hizmet müfredatında yer almamasına rağmen gelecekte bu sorunlara yönelik mesleki çalışmalar yapacak olmalarıdır. Bu nedenle öğrencilerin çevre sorunlarına yönelik farkındalıklarının ve çevresel tutumlarının çevreye yönelik bilgi eksikliğini ve eğitime duyulan ihtiyacın ortaya koyulmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda sosyal hizmet müfredatında yer almasa da öğrencilerin çevre konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlayabileceği için çevreye yönelik gönüllü çalışmalarına katılım durumlarının incelenmesi için bireysel sosyal sorumluluk düzeyleri araştırılmıştır.

Alanyazın incelendiğinde Türkiye’de alanda çalışan sosyal çalışmacılar (Doğan ve Purutçuoğlu, 2017) lisans (Arslan ve Şahin, 2019) ve ön lisans (Ayvaz-Öztürk, 2019) sosyal hizmet öğrencilerine yönelik araştırmalar yapılmıştır. Uluslararası alanyazında ise çalışan sosyal çalışmacılardan (Shaw, 2011; Nesmith ve Smyth, 2015; Marlow ve van Rooyen, 2015; Muzingili, 2016) ve sosyal çalışma eğitim sürecinde çevreye yönelik ders alan lisans (Bartlett, 2003), yüksek lisans (Rambaree, 2020) ve son olarak lisans, yüksek lisans ve doktora yapan (Jung, 2016) sosyal hizmet öğrencilerine yönelik araştırmalar bulunmaktadır. Bu araştırma incelenen araştırmalara benzer şekilde, çevre/çevre sorunları konusunda bilgilerini ve tutumlarını ve sosyal hizmet eğitiminin çevresi içinde birey anlayışının genişletilerek fiziksel çevreyi de içine almasına yönelik bir çabayı içermekle birlikte; çevre konusunda eğitim almamış sosyal hizmet öğrencileri örneğinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın neden yapıldığını ortaya koyabilmek için bölümün devamında çevre alanında sosyal hizmete neden ihtiyaç duyulduğu ve bu araştırmanın konusu çerçevesinde sosyal hizmet disiplini ve mesleğinin çevre odaklı sosyal hizmet uygulaması için önemli görülen noktalara değinilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Berger (1995) Amerikan toplumundaki çevreye sürekli zarar verme ve bunun sonucunda insanlığın kendi kendini yok etme davranışını “habitat imha sendromu” olarak adlandırmıştır. Bilim adamlarının ve çevrecilerin Çabalarına rağmen sorunun farkında olan birey sayısının az var olmasına dikkat çekmektedir. Çoğunluğun yarattığı tahribatın farkında olmadığından hareketle onları akıl hastası olduğunu savunur ve yazısına şöyle başlar: “Herkes akıl hastası olsaydı, kimin tehdidi nasıl bilinirdi?”

8 Çevre sorunları “canlıların (insanların) davranış ve yaşam şekillerinde olumsuzluklar meydana getiren faktörlerin tümüdür.” (Erten, 2004). Etkileri küresel boyutta ortaya çıkmaktadır ve tüm ekosistem ile birlikte gelecek nesillerin yaşamını açısından da risk oluşturmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma politikaları ile çevre sorunlarını önlemeye yönelik adımlar atılmış olsa da çevre-ekonomi uyumu yerine ekonomi ağır bastığında ve çevre göz ardı edilebilmektedir (Yıkılmaz, 2003; Erten, 2004). Dolayısıyla Berger (1995)’in akıl hastalığı, bireyler ve toplumların yanı sıra çıkarları uğruna çevreyi sömüren dolayısıyla sürdürülebilir bir geleceği önemsemeyen uluslararası kuruluşlar ve gelişmiş ülkelerde de görülmektedir.

Çevreye verilen zararın boyutu giderek büyümekte ve çevre tahrip olurken etkilenen canlı sayısı da artmaktadır. Öte yandan kalkınmanın çeşitli ekonomik, sosyal, politik nedenlerle çevreyi gözetmemesi, sosyal hizmet uygulamasının düzeyinin genişletilmesini gerektirmektedir. (Sheafor ve Horejsi, 2016). Nesmith ve Smyth (2015) öğrencilerin lisansüstü eğitimde de mikro düzeyde eğitim almayı tercih etmelerinin çevresel ihtiyaçlar ile adalet konusunda çalışma konusunda zorlanabilmelerine neden olabileceğini savunmaktadır. Dominelli (2018) ise meslekte mikro düzeyde çalışma yaygın olsa da bu durum çevre konusunda çalışılmasına engel oluşturmadığını ancak sorundan etkilenen insan sayısının fazlalığından dolayı çözüm için de “ortak eyleme” ve toplumla çalışan sosyal çalışmacılara ihtiyaç duyulduğu görüşündedir. Çünkü toplumla çalışmada “bireyden ziyade bireyin içinde yaşadığı toplumu değişime uğratarak istedik sonuçlara ulaşılmaktadır. Böylece farkında olmadan toplumun içindeki birey de değişime uğramaktadır ancak ana amaç toplumun değiştirilmesiyle bireyin değiştirilmesidir” (Tomanbay, 1992’den aktaran Duyan, 2014). Berger (1995) ise sosyal çalışmacıları daha fazla katılım ve aktivizme çağırmaktadır.

Türkiye’de sosyal hizmet mesleğinin kamuda gelişmesi ve toplum düzeyinde çalışmaların devlet tarafından yapılmaması, makro çalışmaların yalnızca STK’ler tarafından uygulanmasına neden olmaktadır (Yanardağ, 2017). Öğrenciler gelecek planlarını kamuya dahil olmak üzerine kurgulamaktadır (Işıkhani vd., 2016). Öte yandan sosyal hizmet öğrencilerinin gönüllü çalışmalara katılmaları beklenmektedir. Böylece bireysel sosyal

sorumluluk düzeyleri anlaşılabilmektedir (Özkan vd., 2015). Araştırmalar (Erbay vd., 2013; Erbay ve Sevin, 2013) uygulamalı bir meslek olan sosyal hizmetin eğitim sürecinde uygulamaya yönelik derslerin az olmasının öğrencilerin yeterliliklerine dair endişe duymalarına neden olabildiğini göstermektedir. Gönüllülük öğrencilerin dersteki bilgileriyle birlikte ders dışında birçok sorun ve ihtiyaca bizzat tanık olarak mesleki bilgi ve becerilerini geliştirme imkânı bulmalarını sağlamaktadır. Gönüllülüğün sosyal hizmet eğitimi desteklediği gösteren araştırmalar bulunmakla birlikte bu alanda daha çok araştırma yapılması gereklidir (Erbay ve Sevin, 2013; Gaston ve Kruger, 2014; Curl ve Benner, 2017).

Dernekler, vakıflar ve meslek örgütleri tarafından çevre koruma alanında gönüllü çalışmalar yürütülmektedir. Bunların çevrenin korunmasına ilişkin alınan kararlara önemli katkıları bulunmaktadır (Keleş, 2019). Devletin sosyal hizmetler alanına ayırdığı bütçenin az olması, daha az bürokrasi ve yönetimin daha uyarlanabilir olması ve son olarak gönüllülerin STK'lerin yapısını benimseyerek katılım sağlamaları gibi nedenlere bağlı olarak gönüllü kuruluşlar giderek önem kazanmaktadır (Sarıkaya, 2011'den aktaran Adıgüzel ve Sönmez-Özkan, 2015). Yapılan faaliyetlerin "... daha çok eğitim, bilinçlendirme, toplumsal farkındalık yaratma ve çevre koruma üzerine yoğunlaştıkları anlaşılmaktadır. Çevre koruma alanında, erozyon, çorak toprakları canlandırma ve ağaçlandırma gibi eylemlerin yanı sıra deniz ve plaj temizliği, deniz canlıların korunması, denizlerin doğru ve verimli kullanılması konularında çalışmaların olduğu görülmektedir. Ayrıca ambalaj atıkları başta olmak üzere diğer atıklarında yeniden geri dönüşüme kazandırılması yönünde çalışmalarda yürütülmektedir." (Keleş, 2018). Başkanı sosyal çalışmacı olan Yaşam Alanlarını Koruma ve Yaşatma Derneği (YAŞAD) dışında çevre odaklı sosyal hizmet uygulaması yürüten STK bulunmamaktadır (Yanardağ, 2019). Öte yandan araştırmalar Öte yandan sosyal hizmet öğrencilerinin kariyer hedefleri arasında STK'lerin en sonra yer aldığını gösteren araştırmalar (Erbay ve Sevin, 2013; Işıkhani vd., 2016) bulunmaktadır.

İnsan hakları ve sosyal adaleti doğasından barındıran sosyal hizmet disiplini ve mesleği, mesleki yaklaşımı ile sonraki kuşaklara bırakılacak yaşanabilir bir çevre ve çevresel adalet için uygulamalarıyla etkin rol oynayabilir (Bartlett, 2003; Schmitz vd., 2012). Muzingili (2016) tarafından Zimbabwe'de çevre yönetimindeki bilgileri ve gelecekteki rolleri hakkındaki algılarını araştırmak üzere STK'de ve kamuda çalışan yirmi beş sosyal çalışmacının bakış açısını ortaya koymak üzere yaptığı araştırmaya göre sosyal çalışmacıların çevre temizliği gibi programlara katıldığı ancak bu sorunları mesleğe entegre etmek için herhangi bir çalışma yapmadıkları anlaşılmıştır. Bu nedenle çevre odaklı sosyal hizmet eğitimi almayan öğrencilerin çevreye yönelik gönüllü çalışmalara katılmalarının çevre sorunlarına dair

farkındalık ve çevresel tutum düzeylerini olumlu etkileyeceği ve çevre alanında duyulan ihtiyaçtan ortaya çıkan bu araştırmanın geleceğin sosyal çalışmacılarına, gönüllülüğün eğitim sürecinde bu alana dair önemli bir bakış açısı kazandıracağı düşünülmektedir.

Amaç

Konya ilindeki Sosyal Hizmet Bölümlerinde (KTO Karatay Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi) lisans düzeyinde eğitim alan sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalıkları, çevresel tutumları ile bireysel sosyal sorumluluk düzeylerini belirlemek amacıyla yürütülmüştür.

Temel amacı ortaya koymak için belirlenen alt amaçlar ise aşağıda sıralanmaktadır:

1. Sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalık düzeyleri, çevresel tutumları, bireysel sosyal sorumlulukları sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

2. Sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalıkları, çevresel tutumları ve bireysel sosyal sorumluluk düzeyleri çevreci STK'ler ile ilişkilerine (üye olma, aktif çalışma, bilgisi olmama, yalnızca adlarını bilme) göre farklılaşmakta mıdır?

3. Sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalıkları, çevresel tutumları ve bireysel sosyal sorumluluk düzeyleri son bir yıl içinde çevreye yönelik bir gönüllü çalışmaya katılmalarına göre farklılaşmakta mıdır?

4. Sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalıkları, çevresel tutumları ve bireysel sosyal sorumluluk düzeyleri öğrencilerin STK'ye üye olma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

5. Sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve çevresel tutum puanları, bireysel sorumluluk puanlarını etkilemekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel (tarama) araştırma modelinde yapılmıştır. Bu araştırma modelinde var olan durum olduğu gibi ortaya koyulmaktadır (Sönmez ve Alacapınar, 2016).

Evren ve Örneklem

Tablo 1. 2020-2021 eğitim-öğretim yılı itibarıyla Konya'da sosyal hizmet fakültesinde örgün öğretim alan öğrencilerin üniversitelere göre dağılımı.

Üniversite	Erkek	Kadın	Toplam
KTO Karatay Üniversitesi	58	182	241
Necmettin Erbakan Üniversitesi	55	162	217

Selçuk Üniversitesi	106	268	374
Toplam	219	612	832

Konya ilinde sosyal hizmet eğitimi üç okulda verilmektedir. Bu okullar **KTO Karatay, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi**'dir. Tablo 1'de YÖK (Yükseköğretim Program Atlası, t.y.) 2018 yılı verilerine göre 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde Konya'da lisans düzeyinde örgün öğretime katılan sosyal hizmet öğrencisinin yaklaşık olarak 832 kişi olduğu tahmin edilmektedir. Türkiye genelindekine¹ benzer şekilde evrende kadınların erkeklerden sayıca daha fazla olduğu görülmektedir.

Sekaran (1992'den aktaran Altunışık vd., 2004) tarafından yapılan belirli evrenlerin örneklem büyüklüğünü gösteren Tablo 2'ye göre evreni 832 olan örneklem büyüklüğü 264 olmaktadır.

Tablo 2. Belirli öğrencilere ait örneklem büyüklükleri.

N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S
10	10	190	127	70	59	450	212	130	97	750	254
20	19	200	132	80	66	500	217	140	103	800	260
30	28	250	152	90	73	550	226	150	108	850	265
40	36	300	169	100	80	600	234	160	113	900	269
50	44	350	185	110	86	650	242	170	118	950	274
60	52	400	196	120	92	700	248	180	123	1000	278

Nicel araştırmalarda örneklem evreni nicelik ve nitelik olarak temsil etmesi gerekmektedir. Araştırmanın örneklemini, sınıf düzeyinde 1, 2, 3, 4 şeklinde ve üç okuldaki için örneklem belirlenirken grup (küme) yöntemi kullanılmıştır (Sönmez ve Alacapınar, 2016). Belirlenen örneklem sayısı, her sınıftan 22 ve her okuldaki 88 öğrenci olmak üzere üç okuldaki toplamda 264 katılımcıdan oluşarak dağılımın dengeli olmasına da imkân tanımaktadır. Tablo 1'de kadınların erkeklere göre fazla olduğu görülmektedir. Araştırmacılar erkek öğrencilere bireysel olarak ulaşmaya çalışarak cinsiyet açısından evrene yaklaşılmaya çalışmışlardır.

Tablo 3. Katılımcılara ilişkin sosyo-demografik bilgiler.

Değişkenler	n	%	Değişkenler	n	%
Kadın	223	81	1. Sınıf	72	26
Erkek	52	19	2. Sınıf	67	24
Evli	4	1	3. Sınıf	66	24
Bekâr	271	99	4. Sınıf	70	26
KTO	82	30	Büyükşehir	133	48
NEÜ	104	38	İl	78	28
SÜ	89	32	İlçe	27	10
Devlet yurdu	81	29	Kasaba	8	3
Öğrenci evi	27	10	Köy	29	11
Özel yurt	29	11	Gelirim giderimden az	70	26
Aile ile evde	138	50	Gelirim giderime denk	166	60

¹ Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (t.y.) 2019-2020 verilerine göre Türkiye'de sosyal hizmet alanında lisans düzeyinde örgün öğretime katılan toplam 13.826 kişi bulunmaktadır. Öğrencilerin 3.091'i erkek ve 10.735'i kadındır.

Çalışıyorum ²	14	5	Gelirim giderimden fazla	39	14
Çalışmıyorum ⁵	261	95	STK'ya üyeyim	100	36
Gönüllü bir çalışma gerçekleştirdim ³	91	33	STK'ya üye değilim	175	64
Gönüllü bir çalışma gerçekleştirmedim ⁶	184	67	Bilgim yok ⁴	40	15
Ailede gönüllü çalışan var	26	10	Sadece adlarını biliyorum ⁷	176	64
Ailede gönüllü çalışan yok	249	90	Üyeyim ⁷	53	19
			Aktif olarak çalışıyorum ⁷	6	2

Tablo 3 incelendiğinde sosyal hizmet öğrencilerinin %81'inin kadın, %99'unun bekâr, %38'inin Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencisi olduğu, %50'sinin aile yanında evde kaldıkları, %67'sinin son bir yıl içinde çevreye yönelik gönüllü bir çalışma gerçekleştirdiği, %90'ının ailesinde gönüllü bir çalışanın olmadığı, %26'nın 4.sınıf öğrencisi olduğu, %48'inin büyükşehir illerinde ikamet ettiği, %60'ının aylık gelirini gelirim giderime denk şeklinde yorumladığı, %64'ünün bir STK'ye üye olmadığı, %64'ünün çevre kuruluşlarının sadece adlarını bildiği görülmektedir.

3

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kişisel bilgi formu ve üç ölçüm aracı kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu literatür (Özkan vd., 2015; Doğan, 2015; Tamam vd., 2017) taraması sonucunda sosyal hizmet öğrencilerini tanımlayıcı bilgilere yönelik sorular (yaş, cinsiyet, medeni durum vb) ile birlikte araştırmaya katkı sağlayacağı düşünülen STK'ye üye olma durumları ve çevreyle ilgili çalışmalar yürüten STK'ler hakkında bilgi düzeyleri gibi (tablo 3) belirli değişkenlerden oluşturulmuştur.

11

Çevre Sorunlarına Yönelik Farkındalık Ölçeği

“Çevre Sorunlarına Yönelik Farkındalık Ölçeği” geçerlik ve güvenirliği Güven ve Aydoğdu (2012) tarafından yapılmıştır. Toplam 44 maddeden oluşan 3'lü likert tipi ölçeğe verilen yanıtlar “evet” (2), “fikrim yok” (1) ve “hayır” (0) şeklinde puanlanmaktadır. Ters maddelerde (3, 5, 6, 11, 15, 17, 18, 29, 30, 33, 34, 37, 39, 41, 42) puanlama ters şekilde gerçekleştirilmektedir. Puan yükseldikçe çevresel farkındalık düzeyi artmaktadır.

6

Çevresel Tutum Ölçeği

“Çevresel Tutum Ölçeği” geçerlik ve güvenirliği Uzun ve Sağlam (2006) tarafından yapılmıştır. 27 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçekte olumlu cümleler 5 “tamamen katılıyorum” ve 1 “hiç katılmıyorum” arasında puanlanmaktadır. Ters maddelerde ise puanlar

² Gelir getiren bir işte çalışma durumu

³ Son bir yıl içinde çevreye yönelik gönüllü bir çalışma gerçekleştirme durumu

⁴ Herhangi bir çevre kuruluşu ile ilişki durumu

1'den 5'e doğru puanlanmaktadır. Ölçeğin 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24. maddeleri ters puanlanmaktadır.

Bireysel Sosyal Sorumluluk Ölçeği

“Bireysel Sosyal Sorumluluk Ölçeği” geçerlik ve güvenirliği Eraslan (2011) tarafından yapılmıştır. Ölçek 28 maddeden oluşmaktadır. Tek boyutlu olan ölçek 5’li likert tipindedir ve 5 “tamamen katılıyorum” ve 1 “tamamen katılmıyorum” anlamına gelmektedir. 18 olumlu ve 10 olumsuz madde (5, 7, 9, 10, 12, 15, 17, 18, 19, 27) bulunmaktadır. Ölçekten toplam 45-225 puan alınmaktadır. Puanın yükselmesi bireysel sosyal sorumluluk düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Verilerin Toplanması

Veriler surveey.com aracılığı ile çevrim içi olarak toplanmıştır. Yukarıda ifade edilen kişisel bilgi formu ve diğer ölçekler ilgili web sitesine yüklenmiş ve ardından öğrencilerin e-posta adreslerine veya whatsapp uygulamasına gönderilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizi IBM SPSS Statistics 20.0 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Öncelikle verilerin normal dağılımları incelenmiştir. Normal dağılıma karar verebilmek için Skewness ve Kurtosis değerlerinin $\pm 1,5$ aralığında olması koşulu aranmıştır. Buna göre parametrik testler tercih edilmiştir. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA), t testi, korelasyon ve regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Tablo 4. Çeşitli bağımsız değişkenlere göre çevre sorunlarına yönelik farkındalık, çevresel tutum ve bireysel sosyal sorumluluk puanlarının karşılaştırılması.

10 Bağımsız Değişken	n	Farkındalık (Ort±S.S.)	Tutum (Ort±S.S.)	Bireysel (Ort±S.S.)
<i>Sınıf</i>				
1	72	115,97±12,48	98,41±9,05	118,02±13,09
2	67	118,80±11,04	97,92±9,56	117,56±11,88
3	66	118,18±11,45	98,98±11,31	117,81±11,60
4	70	119,65±11,38	100,37±9,39	119,75±11,85
F		1,306	0,798	0,464
P		0,273	0,496	0,708
<i>Herhangi Bir Çevreci STK İle İlişki Durumu</i>				
a) Bilgim Yok	40	113,35±11,97	94,85±8,74	112,40±13,52
b) Sadece Adlarını Biliyorum	176	118,06±11,08	98,25±9,04	118,39±11,48
c) Üyeyim	53	121,33±12,08	103,45±10,69	122,15±11,31
d) Aktif Olarak	6	123,50±12,67	106,00±14,99	121,16±14,57

Çalışıyorum			4,158	1,889	5,309
F			0,007**	0,000**	0,001**
P			c>a; d>a	c>a; c>b; d>a d>b	c>a; b>a; d>a
Fark Grupları					
Son Bir Yıl İçinde Çevreye Yönelik Bir Gönüllü Çalışmaya Katılma Durumu					
Evet	91		119,95±12,27	102,06±10,82	119,92±12,35
Hayır	184		117,22±11,23	97,38±8,94	117,50±11,93
T			1,836	3,807	1,562
P			0,067	0,000**	0,119
STK'ye Üye Olma					
Evet	100		119,72±12,01	101,65±10,31	120,12±12,13
Hayır	175		117,22±11,35	97,37±9,22	117,26±12,00
T			1,717	3,537	1,888
P			0,087	0,000**	0,060

**p<0,01

Tablo 4 incelendiğinde sosyal hizmet öğrencilerinin sınıf düzeyine göre çevre sorunlarına yönelik farkındalık, çevresel tutum ve bireysel sosyal sorumluluk puanlarının farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Öğrencilerin çevreci bir STK ile ilişki durumuna göre ise çevre sorunlarına yönelik farkındalık, çevresel tutum ve bireysel sosyal sorumluluk puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucu elde edilmiştir ($p<0,01$). Çevreci bir STK'de aktif olarak çalışan ve çevre kuruluşuna üye olan sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalık, çevresel tutum ve bireysel sosyal sorumluluk puanlarının herhangi bir çevre kuruluşu ile ilgili bilgisi olmayan öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksektir ($p<0,01$). Çevreci bir STK'de aktif olarak çalışan ve çevre kuruluşuna üye olan sosyal hizmet öğrencilerinin çevresel tutum puanlarının çevre kuruluşlarının sadece adlarını bilen öğrencilerin puanlarından anlamlı bir şekilde yüksektir ($p<0,01$). Son olarak çevreci kuruluşların sadece adlarını bilen sosyal hizmet öğrencilerinin bireysel sosyal sorumluluk puanları herhangi bir çevreci kuruluş ile ilgili bilgisi olmayan öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir. “Toplulukçu değerlere sahip olan Türk toplumunda kültürün özgecilik üzerindeki etkisinin daha fazla olduğu ifade edilebilir.” ve öğrencilerin sivil toplum kuruluşlarına katılımları özgecilik düzeylerini etkilemektedir. (Yöntem, 2013). Arslan ve Şahin (2019) tarafından yapılan araştırmaya göre, çevreci bir kuruluşa üye olan (%8.4) sosyal hizmet öğrencilerinin çevresel duyarlılıklarının üye olmayanlardan daha yüksek bulunmuştur.

Sosyal hizmet öğrencilerinin son bir yıl içinde çevreye yönelik bir gönüllü çalışmaya katılma durumlarına göre çevresel tutum puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0,01$). Gönüllü çalışmaya katılan öğrencilerin puanları anlamlı bir şekilde katılmayan öğrencilerden daha yüksektir. Sosyal hizmet öğrencilerinin son bir yıl içinde çevreye yönelik bir gönüllü çalışmaya katılma durumlarına göre çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve bireysel sosyal sorumluluk puanlarının farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Sosyal hizmet öğrencilerinin STK'ye üye olmalarına göre çevresel tutum puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0,01$). STK'ye üye olan öğrencilerin puanları anlamlı bir şekilde üye olmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Sosyal hizmet öğrencilerinin STK'ye üye olmalarına göre çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve bireysel sosyal sorumluluk puanlarının farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 5. Sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalık, çevresel tutum ve bireysel sosyal sorumluluk puanları arasındaki korelasyon analizi.

	Tutum (98,93±9,83)	Bireysel (118,30±12,10)
Farkındalık (118,13±11,64)	0,525**	0,664**
Tutum	1	0,586**

** $p<0,01$

Sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalık, çevresel tutum ve bireysel sosyal sorumluluk puanları arasında anlamlı, pozitif ve orta düzey bir ilişki bulunmaktadır. Çevre sorunlarına yönelik farkındalık ile çevresel tutum puanları arasında $r=0,525$; çevre sorunlarına yönelik farkındalık ile bireysel sosyal sorumluluk puanları arasında $r=0,664$ ve çevresel tutum ile bireysel sosyal sorumluluk puanları arasında $r=0,586$ düzeyinde ilişki tespit edilmiştir.

Tablo 6. Sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve çevresel tutum puanlarının bireysel sorumluluk puanlarına etkisi.

	<i>B</i>	<i>Se</i>	β	<i>T</i>	<i>p</i>
(Sabit)	17,938	5,12		3,034	0,003
Farkındalık	0,512	0,051	,492	9,965	0,000
Tutum	0,403	0,061	,328	6,629	0,000

$R^2=0,519$; $F=146,739$; $p<0,01$; Modelin regresyon denklemi $Y=17,938+0,512X$ ve $Y=17,938+0,403X$

Tablo 6'da görüldüğü üzere çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve çevresel tutum puanlarının, bireysel sosyal sorumluluk puanlarına istatistiksel olarak pozitif ve anlamlı etkisi olduğu tespit edilmiştir ($\beta = 0,492$; $\beta = 0,328$; $p<0,01$). Çevre sorunlarına yönelik farkındalık puanlarındaki 1 birimlik artış bireysel sorumluluk puanlarında 0,512 puanlık bir artışa karşılık gelmektedir. Çevresel tutum puanlarındaki 1 birimlik artış bireysel sosyal sorumluluk puanlarında 0,401 puanlık bir artışa karşılık gelmektedir. İki değişken birlikte bireysel sosyal sorumluluk puanlarının %52'sini açıklamaktadır. Diğer bir ifade ile öğrencilerin çevre ve çevre sorunlarına ilişkin bilgi düzeyi ve farkındalıklarının artması öğrencilerin bireysel sosyal sorumluluk puanları etkilemektedir.

SONUÇ

Bu çalışmanın amacı Konya ilindeki Sosyal Hizmet Bölümlerinde eğitim alan sosyal hizmet öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalıkları, çevresel tutumları ile bireysel sosyal sorumluluk düzeylerini belirlemektir. Sosyal hizmet müfredatında mesleğe özđü çevreye yönelik eğitimin hem öğrencilerin bireysel olarak hem de mesleki olarak çevre konusunda bilgilenmelerinin ve çevresel bilinçlerinin artırılmasına yönelik ders/dersler yer almalıdır. Öğrencilerin çevre konusunda gönüllü çalışmalara katılımları ile teori ve uygulamayı birleştirebilecekleri, mesleki değeri, bilgi ve becerilerini geliştirebilecekleri deneyimler teşvik edilebilir. Müfredatta gerekli düzenlemenin yapılabilmesi için ihtiyacın ortaya konulması gerekmektedir. Bu nedenle sosyal hizmet mesleğine yönelik çevre ve gönüllülük alanında araştırmalar yapılmalıdır.

Çevre

ORJİNALLİK RAPORU

%8

BENZERLİK ENDEKSİ

%5

İNTERNET KAYNAKLARI

%2

YAYINLAR

%3

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

Submitted to Hacettepe University

Öğrenci Ödevi

%2

2

dergipark.org.tr

İnternet Kaynağı

%1

3

burkonturizm.com

İnternet Kaynağı

%1

4

2019.pdrkongreleri.org

İnternet Kaynağı

%1

5

KARAŞAR, Burcu and ÖĞÜLMÜŞ, Selahiddin.
"Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Onay
İhtiyacının Çeşitli Değişkenler Açısından
İncelenmesi1", Uludağ Üniversitesi, 2016.

Yayın

%1

6

KELEŞ, Özgül, UZUN, Naim and UZUN
VARNACI, Funda. "Öğretmen adaylarının çevre
bilinci, çevresel tutum, düşünce ve
davranışlarının doğa eğitimi projesine bağlı
değişimi ve kalıcılığının değerlendirilmesi",
Dicle Üniversitesi, 2010.

Yayın

%1

7

www.turkishstudies.net

İnternet Kaynağı

<% 1

8

Submitted to Selçuk Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

<% 1

9

www.guvenlitarim.gov.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

10

www.ijoess.com

İnternet Kaynağı

<% 1

11

jtee.org

İnternet Kaynağı

<% 1

12

wc SSR.org

İnternet Kaynağı

<% 1

Alıntıları çıkart

Kapat

Eşleştirmeleri çıkar

Kapat

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde